

2026-09-11

Er ref: SJÖFS 26-00915sjofartsverket@sjofartsverket.se**Vår ref:** R:SI202671

Elin Swedlund

elin.swedlund@skogsindustrierna.se

Yttrande ang remiss om Sjöfartsverkets föreskrifter om lotsavgift SJÖFS 26_00915

Sammanfattning

Skogsindustrierna tackar för möjligheten att inkomma med yttrande angående Sjöfartsverkets förslag till ändringar av föreskrifter om lotsavgift.

Skogsindustrierna noterar att Sjöfartsverket avser höja startavgifterna för lotsning med 16 % och själva lotsavgiften med 5 % i januari 2027. Vi ställer oss starkt frågande till varför lotsverksamheten ökar så i kostnad samtidigt som antalet fartygsanlöp går ner i takt med att fartygsstorleken ökar.

Skogsindustrierna:

- avstyrker förslaget om att höja lotsavgifterna.
- efterfrågar en tydligare konsekvensanalys av effekterna för exportintensivt och transportberoende näringsliv i Sverige.
- efterfrågar redovisning av genomförd effektivisering, teknikutveckling, nya arbetssätt inom Sjöfartsverkets lotsverksamhet och tidigare aviserad treårsplan i syfte att minska kostnaderna
- efterfrågar en utredning med fokus på effektivisering av lotsning för att klarlägga vilka möjligheter som finns över tid för att motverka fortsatta kostnadsökning. Kan arbetsschemat för lotsstyrkan matchas mot faktiska behov av lots och på så sätt öppna upp för större flexibilitet?
- anser att förseningsavgiften för lots bör förlängas upp till minst 12 timmar
- anser det anmärkningsvärt att svensk industri betalar högre lots- och farledsavgifter i svenska vatten än i tyska.
- är positiva till att Luleå Hamn, Piteå Hamn och Skellefteå Hamn föreslås omfattas av fyra timmars beställningstid.
 - Kalix Hamn bör också omfattas av samma beställningstid!
- välkomnar förändringarna i avgiftsreduktionen vid försening från Sjöfartsverkets sida, och önskar säkerställa att förseningar ska ingå i Sjöfartsverkets statistik, men anser samtidigt att reglerna om ändring och återkallelse bör var utformade så att en mer rimlig balans skapas mellan Sjöfartsverkets och kundernas behov av flexibilitet och förutsägbarhet.

Skogsindustrierna står bakom Norrbottens Handelskammares yttrande.

Skogsindustriernas yttrande

Återkommande årliga höjningar för lotsavgifter på 10–25 procent har över tid inneburit en ackumulerad kostnadsökning som ligger väsentligt över normal inflation, samtidigt som antalet lotsningar minskar när fartygen blir färre och större.

Sjöfartsverket bör arbeta med att anpassa organisation, kostnader och arbetssätt till efterfrågan samt påskynda teknikutveckling och nya lösningar, exempelvis landbaserad lotsning, för att öka produktiviteten och hindra behovet av fortsatta avgiftshöjningar. Sjöfartsverket har tidigare hänvisat till att förra årets höjning om 27 % för startavgifterna och 16 % för lotsavgifterna var del av en treårsplan. Vi önskar se denna plan presenterad samt hur den är tänkt att effektivisera lotstjänsten.

Våra medlemmar upplever problem i form av att lots ej alltid finns att tillgå på utsatt tid vilket innebär att deras fartyg tappar kostsam tid i flera led när dagskiftet blir inställt. Vi ställer oss frågande till hur arbetsschemat för lotsstyrkan matchas mot faktiskt behov av lots och önskar se en effektivisering i form av ökade krav på flexibilitet i hur lotsarna arbetar sina timmar.

Ett avgiftssystem baserat på historiska trafikvolymerna får inte skapa sämre förutsättningar för de hamnar där framtidens godsvolymer förväntas växa. Denna modell riskerar att förstärka skillnader mellan hamnar. Hamnar med lägre befintliga trafikvolymerna ges längre beställningstid och därmed sämre operativ flexibilitet, vilket i sig kan påverka deras attraktivitet och försvåra utvecklingen av nya trafikupplägg. Skogsindustrierna anser därför att modellen även måste beakta framtida godsflöden, industrietableringar och hamnarnas strategiska betydelse, inte enbart historiskt antal lotsbeställningar.

Om svensk skogsindustri

Eftersom skogsnäringen i Sverige till stor del använder inhemska råvaror (svensk skog) men säljer till en global marknad, är importbehovet av råvaror mycket lågt. Det gör att näringens handelsnetto är mycket stor och positiv vilket är fundamentalt för Sveriges totala bytesbalans.

Skogsindustrierna är samtidigt en av Sveriges största transportköpare och transportkostnaden utgör mellan 20–30 % av varukostnaden. Transportkedjan är intermodal och alla trafikslag används innan varan når kund. Vid export av skogsindustriprodukter är cirka 25 procent lastbilstransporter, 65 procent sjötransporter och 10 procent järnvägstransporter. De största volymerna transporteras alltså via sjö då Sverige i praktiken är en ö. Därav har ökade sjötransportkostnader stor negativ inverkan på svensk skogsindustrins konkurrenskraft och med det även Sveriges handelsnetto.

För Skogsindustrierna

Elin Swedlund

Transportansvarig

Skogsindustrierna – organisationen för företag som förädlar trä till fossilfria och förnybara material och produkter. I verksamheten ingår Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation.

Skogsindustrierna företräder ca 40 massa- och pappersbruk, 80 sågverk och 105 företag med övrig verksamhet i Sverige.